

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. III. Fausti adventum exponit, & quomodo Philosophi, etsi probabiliora
Manichæorum fabulis tradiderint, in cogitationibus suis evanuerint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

quando te quærebam? Et tu eras ante me, ego autem & à me discefferam: nec me inveniebam, quanto minus te?

NOTÆ

a *Tu vides eos, & distinguis umbras*) Etsi iniqui non meminerint Dei, & avertant ab eo intellectum & voluntatem: videntur tamen ab eo, non quidem ut partes lucidæ, sed tenebrôsæ universi, & velut umbræ, quæ & ipsæ ornant picturam. Infra quoque S. D. *reprobos* appellat *noctem*, & *electos lucem*, ex mente utique Christi, qui cum diceret *hæc est hora vestra & potestas tenebrarum*, per tenebras dæmones intellexit & perditos Iudæos. Recte autem improbi sic appellantur, quia carent luce sapientiæ & gratiæ divinæ, eaque alios privant.

1.13.c.14.

Luc. 22.

53.

b *Quid nocuerunt tibi &c.*) Non Deo, sed sibi nocet peccator, nec imperium illius, sed naturam suam dehonestat. Nam non minus pulchra est justitia Dei quam misericordia; hanc quia contemnunt impii, incidunt in illam; & postquam alias leges divinas violarunt, imperium illud justum & integrum, non possunt perfringere, ut *non eant in supplicium aeternum, justî autem in vitam aeternam*.

Matt. 25.

46.

V S V S.

Ad peccati detestationem valent ista, si peccator attente legat, & expendat cum S. D. quam stultum sit, malle experiri asperitatem quam lenitatem Dei, cujus vindictam nemo impius effugit unquam.

CAP. III.

Fausti adventum exponit, & quomodo Philosophi etsi probabiliora Manichæorum fabulis tradiderint, in cogitationibus suis evanuerint.

Proloquar in conspectu Dei mei annum illum undetricesimum ætatis

G

meæ.

meæ. Iam venerat Carthaginem quidam Manichæorum Episcopus, Faustus nomine, magnus laqueus diaboli: & multi implicabantur in eo, per illecebram suaviloquentiæ, quam ego jam, tametsi laudabam, discernere tamen à veritate rerum, quarum discendarum avidus eram: nec quali vasculo sermonis, sed quid mihi scientiæ comedendum apponeret, nominatus apud eos ille Faustus, intuebar. Fama enim de illo prælocuta mihi erat, quod esset honestarum omnium doctrinarum peritissimus, & apprime disciplinis liberalibus eruditus.

Sap. 13. 9.
Psal. 137.
6.

2. Et quoniam multa philosophorum legeram, memoriæq; mandata retinebam, ex eis quædam comparabam illis Manichæorum longis fabulis: & mihi probabiliora ista videbantur, quæ dixerunt illi, qui tantum potuerunt valere, *ut possent astimare seculum, quanquam ejus dominum minime invenerint.* Quoniam magnus es Domine, & humilia respicis, excelsa autem à longe cognoscis. Nec propinquas nisi obtritis corde, nec inveniris à superbis: nec si illi curiosa peritia numerent stellas & arenam & dimetiantur sidericas plagas, & investigent vias astrorum. Mente enim sua quarunt ista, & ingenio quod tu dedisti eis: & multa invenerunt, & prænunderunt ante multos annos, defectus luminarium solis & lunæ, quo die, qua hora, quanta ex parte futuri essent: & non eos fefellit numerus, & ita factum est, ut prænunderunt. Et scripserunt regulas indagatas, & leguntur hodie: atque ex eis prænunderatur, quo anno, & quo mense anni, & quo

quo die mensis, & qua hora diei, & quota parte luminis sui, defectura sit luna vel sol: & ita fiet, ut prænuñciatur.

3. Et mirantur hæc homines & stupent, qui nesciunt ea: & exultant atque extolluntur, qui sciunt; & per impiam superbiam recedentes & deficientes à lumine tuo, tanto ante solis defectum futurum prævident, & in præsentia suam non vident. Non enim religiose quærunt, unde habeant ingenium, quo ista quærunt. Et inuenientes quia tu fecisti eos, non ipsi se dant tibi, ut serues quod fecisti, & b quales se ipsi fecerant, occidunt se tibi: & trucidant exaltationes suas, sicut volatilia; & curiositates suas, sicut pisces maris, quibus perambulant secretas semitas abyssi; & luxurias suas, sicut pecora campi, ut tu *Deus ignis edax* consumas mortuas curas eorum, recreans eos immortallyter. Deut. 4.
24.

4. Sed non noverunt viam, verbum tuum, per quod fecisti ea, quæ numerant; & ipsos, qui numerant, & sensum, quo cernunt, quæ numerant, & mentem, de qua numerant, & *sapientia tua non est numerus*. Ipse autem unigenitus, *factus est nobis sapientia & iustitia, & sanctificatio*, & numeratus est inter nos, & *solvit tributum Casari*. Non noverunt hanc viam, qua descendant ad illum à se, & per eam ascendant ad eum. Non noverunt hanc viam, & putant se excelsos esse cum sideribus & lucidos; & ecce ruerunt in terram, & *obscuratum est insipiens cor eorum!* Et multa vera de creatura dicunt, & Veritatem creaturæ artificem, non pie quærunt, & ideo non inveniunt: aut si inveniunt co- Psal. 146.
5.
1. Cor. 1.
24.
Matt. 22.
21.
Rom. 1.
21.

ibid. gnoscetes Deum, non sicut Deum honorant, aut gratias agunt; sed evanescent in cogitationibus suis, & dicunt se esse sapientes, sibi tribuendo, quæ tua sunt; ac per hoc student perversissima cæcitate etiam tibi tribuere, quæ sua sunt, mendacia scilicet in te conferentes, qui Veritas

ibid. 22. es; & immutantes gloriam incorrupti Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentum; & convertunt veritatem tuam in mendacium: & colunt, & serviunt creaturæ potius, quam creatori.

5. Multa tamen ab eis, ex ipsa creatura vera dicta retinebam; & occurrebat mihi ratio per numeros & ordinem temporum, & visibiles attestationses siderum: & conferebam cum dictis Manichæi, qui de his rebus multa scripsit, copiosissime delirans; & non mihi occurrebat ratio, nec solstiorum & æquinoctiorum nec defectuū luminarium, nec quicquid tale in libris secularis sapientiæ didiceram. Ibi autem credere jubebar, & ad illas rationes numeris & oculis meis exploratas non occurrebat: & longe diversum erat.

N O T Æ.

- a Non ipsi dant se tibi, ut servos, quod fecisti) agnoscetes naturæ autorē, illi se non consecrarunt, ut Deus servaret naturam illorum à se conditam, & perficeret per gratiam.
- b Et quales se ipsi fecerant, occidunt se tibi) anteverbum occidunt, repetenda est negatio, ut sensus sit: non occidunt in se malas concupiscentias, quibus obsequendo, se ipsi fecerunt malos. Pergit, & insigni allegoria superbias philosophorum vocat volatilia, quia fastus instar avium sursum tendit; curiositates vero pisces, quia ut hi pervadunt profunda maris, ita Philosophi scrutantur abyssum naturæ;

rae; pecora denique luxuriis tribuit, quia ut iumentis non est intellectus, ita nec luxuriosis. Hæc ergo peccata, quia Deo non sacrificarunt per poenitentiam Philosophi, ideo evanuerunt.

V S V S.

- I. Quæ Philosophis gentilium fuerunt causæ evanescendi, eadem sunt doctis Christianis. I. *Superbia*, qua de ingenio superbientes, eum religiose non quæsierunt, à quo habebant ingenium. II. *Inanis gloria*, quam captabant, cum viderent alios mirari suam scientiam. III. *Luxuria*, ob quam iusto iudicio permitti sunt *compurescere in stercore errorum & scelerum*. IV. *Ignorantia* mysterii incarnationis & viæ, quam verbum incarnatum, humilitatis & patientiæ exemplo, ad cælum monstravit. V. *Ingratitudo*, non enim gratias egerunt, pro ingenio & doctrina. VI. *Irreligiositas*. cognoscentes enim Deum, non sicut Deum honorarunt, nec sacrificiis, nec precibus, nec aliis piis operibus. Caveant Christiani scientiis inclyti, ne per hæc & similia ipsi quoque evanescant: & super his examen subinde instituant.
2. Apparet fructus veræ Philosophiæ: ex qua Augustinus occasionem sumpsit agnoscendi & explorandi errores Manichæorum. Quæ causa est, cur hæretici studia philosophica tam male oderint: metuunt enim, ne ex eo quod errent in arcanis naturæ, convincantur multo gravius errare in mysteriis gratiæ.

CAP. IV.

Qui Deum scit, hoc solo beatus est, nec beatior, aut melior, quia alia præter ipsum scit.

1. **N**Unquid Domine Deus veritatis, quisquis novit ista, jam placet tibi? Infelix enim homo, qui scit illa omnia, te autem nescit: beatus autem qui te scit,